

Giełda bez tajemnic

Krzysztof Sosnowski

Makler papierów wartościowych GPW

Giełdy kiedyś vs dziś

VS

System UTP

20 000
komunikatów
/ sekundę

Dokładność
rejestracji
operacji –
0,000001 s

Date/Time	Displ.	Price
2018-04-10 11:32:50.030672	123	124.1
2018-04-10 11:32:54.241467	1423	124.1
2018-04-10 11:32:54.827772	306	124.1
2018-04-10 11:33:21.739360	159	124.1
2018-04-10 11:32:10.676570	58	124.05
2018-04-10 11:32:30.403778	97	124.05
2018-04-10 11:32:31.004049	150	124.05
2018-04-10 11:32:32.958527	222	124.05
2018-04-10 11:32:32.958594	240	124.05
2018-04-10 11:32:32.958774	226	124.05

Rola giełdy w gospodarce

Źródło finansowania przedsiębiorstw

Giełda pozwala na sprawny przepływ kapitału od tych, którzy aktualnie mają jego nadwyżkę do tych, którzy mają niedobór w stosunku do swoich potrzeb.

Wycena przedsiębiorstw

Giełda pozwala określić np. wartość spółki na podstawie kursu jej akcji, dzięki temu, że kurs ten wyznaczany jest na podstawie realizowanych transakcji, odzwierciedlających zainteresowanie inwestorów danymi akcjami.

Barometr gospodarki

Ceny na giełdzie wynikają m.in. z oczekiwań inwestorów co do kształtowania się sytuacji gospodarczej w przyszłości, umożliwiając więc pewnego rodzaju prognozę.

Wspieranie innowacji

Giełda pozwala na pozyskanie kapitału dla przedsiębiorstw innowacyjnych, którym trudno jest pozyskać środki finansowe w tradycyjny sposób.

W drodze na GPW

**RYNEK
PIERWOTNY**

**RYNEK
WTÓRNY**

Rynki prowadzone przez GPW

4315
instrumentów

354
instrumentów

25
instrumentów

691
instrumentów

W jaki sposób ocenić
koniunkturę na giełdzie?

Indeksy giełdowe

Indeks giełdowy – wskaźnik grupujący wybrane spółki, których łączna, przeliczona wartość przedstawia koniunkturę na giełdzie lub w danym sektorze

Podstawowe funkcje indeksów

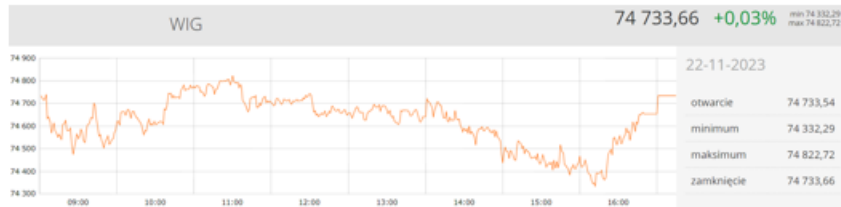
- Informacja o sytuacji panującej na rynku lub jego segmentach
- Punkt odniesienia dla oceny efektywności inwestycji
- Instrument bazowy dla instrumentów pochodnych lub ETF

Indeks giełdowy = hipotetyczny portfel

Instrument	Kod ISIN	Pakiet	Pakiet (PLN)	Udział w portfelu (%)
PKOBP	PLPKO0000016	788 569 000	45 232 317 840	15,201
PKNORLEN	PLPKN0000018	581 631 000	33 443 782 500	11,239
PEKAO	PLPEKAO00016	176 379 000	26 712 599 550	8,977
PZU	PLPZU0000011	568 305 000	24 266 623 500	8,155
ALLEGRO	LU2237380790	624 320 000	22 662 816 000	7,616
KGHM	PLKGHM000017	136 410 000	21 436 831 500	7,204
LPP	PLLPP0000011	1 277 000	18 503 730 000	6,218
SANPL	PLBZ00000044	38 628 000	18 116 532 000	6,088
DINOPL	PLDINPL00011	47 880 000	16 183 440 000	5,439
CDPROJEKT	PLOPTTC00011	70 188 000	12 040 751 400	4,046
MBANK	PLBRE0000012	13 144 000	8 338 553 600	2,802
ALIOR	PLALIOR00045	88 895 000	8 215 675 900	2,761
KETY	PLKETY000011	9 733 000	7 786 400 000	2,617
BUDIMEX	PLBUDMX00013	12 728 000	7 694 076 000	2,586
KRUK	PLKRK0000010	17 593 000	7 448 876 200	2,503
PGE	PLPGER000010	859 413 000	6 359 656 200	2,137
ORANGEPL	PLTLKPL00017	647 357 000	5 615 174 618	1,887
CYFRPLSAT	PLCFRPT00013	242 743 000	3 361 990 550	1,130
PEPCO	NL0015000AU7	160 432 000	2 918 258 080	0,981
JSW	PLJSW0000015	52 636 000	1 227 997 880	0,413

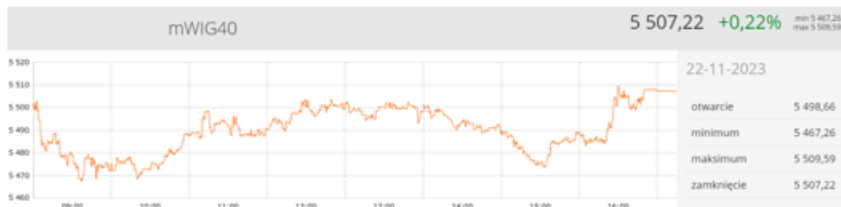
Indeksy giełdowe na GPW

WIG - Indeks całego rynku **326** spółek

WIG20 - Indeks **20** dużych spółek

mWIG40 - Indeks **40** średnich spółek

sWIG80 - Indeks **80** małych spółek

Długoterminowe trendy na giełdzie

Hossa

TradingView

Bessa

Hossa / Bessa - warunki

Hossa / Bessa - warunki

W jaki sposób oferty
kupna i sprzedaży
prezentowane są
inwestorom?

Członkowie giełdy

Zlecenie giełdowe

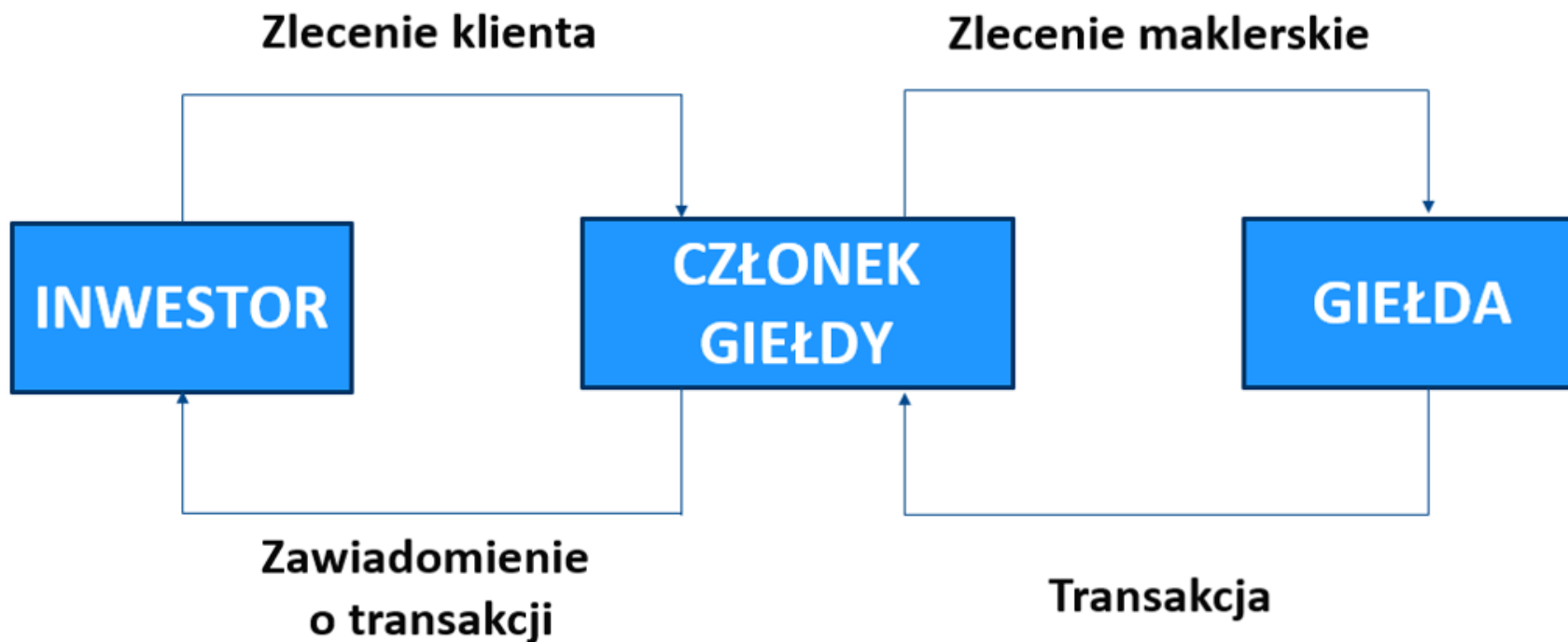
Zlecenie giełdowe – dyspozycja złożona przez inwestora dotycząca kupna lub sprzedaży instrumentu finansowego

Obowiązkowe pola do wypełnienia

- ◆ nazwa papieru wartościowego
- ◆ strona transakcji (kupno, sprzedaż)
- ◆ cena akceptowalna przez inwestora (LIMIT)
- ◆ ważność zlecenia np.
 - na dzień bieżący (do końca dnia)
 - do konkretnego czasu w dniu bieżącym (z dokładnością do 1s)
 - do konkretnej daty (do końca dnia)
 - ważność bezterminowa (w praktyce do końca roku kalendarzowego)

Przekazywanie zleceń na giełdę

Karnet zleceń

kurs zlecenia kupna lub
sprzedaży

KUPNO	KURS	SPRZEDAŻ
	1210	5
	1209	21
	1208	10
	1207	8
	1206	12
	1205	10
	1204	6
	1203	30
25	1202	
15	1201	
18	1200	
6	1199	
2	1198	
10	1197	
36	1196	
25	1195	

oczekujące
zlecenia sprzedaży

oczekujące
zlecenia kupna

Wprowadzenie zlecenia kupna

Wprowadzenie
zlecenia
oczekującego
z ceną \leq 1202

KUPNO	KURS	SPRZEDAŻ
	1210	5
	1209	21
	1208	10
	1207	8
	1206	12
	1205	10
	1204	6
	1203	30
25	1202	
15	1201	
18	1200	
6	1199	
2	1198	
10	1197	
36	1196	
25	1195	

Natychmiastowe kupno
od strony sprzedażowej
z ceną \geq 1203

Wprowadzenie zlecenia sprzedaży

	KUPNO	KURS	SPRZEDAŻ
		1210	5
		1209	21
		1208	10
		1207	8
		1206	12
		1205	10
		1204	6
		1203	30
Natychmiastowa sprzedaż stronie kupującej z ceną < lub = 1202	25	1202	
	15	1201	
	18	1200	
	6	1199	
	2	1198	
	10	1197	
	36	1196	
25	1195		

Wprowadzenie zlecenia oczekującego z ceną > lub = 1203

Zawieranie transakcji

Warunkiem koniecznym do zawarcia transakcji jest druga strona transakcji

Strona popytowa kupuje od strony sprzedażowej

Strona podażowa sprzedaje stronie popytowej

Zawieranie transakcji

KUPNO	KURS	SPRZEDAŻ
	1210	5
	1209	21
	1208	10
	1207	8
	1206	12
	1205	10
	1204	6
	1203	30
25	1202	
15	1201	
18	1200	
6	1199	
2	1198	
10	1197	
36	1196	
25	1195	

Realizacja
zleceń sprzedaży:
od ceny najwyższej
do ceny najniższej

Realizacja
zleceń kupna:
od ceny najniższej
do ceny najwyższej

Zlecenie LIMIT

KUPNO	KURS	SPRZEDAŻ
	1210	5
	1209	21
	1208	10
	1207	8
	1206	12
	1205	10
	1204	6
	1203	30
25	1202	
15	1201	
18	1200	
6	1199	
2	1198	
10	1197	
36	1196	
25	1195	

KUPNO

Zlecenie jest realizowane po cenie nie wyższej niż wskazane w zleceniu

Niezrealizowana część zlecenia pozostaje w arkuszu po cenie LIMIT

SPRZEDAŻ

Zlecenie jest realizowane po cenie nie niższej niż wskazane w zleceniu

Niezrealizowana część zlecenia pozostaje w arkuszu po cenie LIMIT

Zlecenie LIMIT

przed zleceniem

KUPNO	KURS	SPRZEDAŻ
	1210	5
	1209	21
	1208	10
	1207	8
	1206	12
	1205	10
	1204	6
	1203	30
25	1202	
15	1201	
18	1200	
6	1199	
2	1198	
10	1197	
36	1196	
25	1195	

ZLECENIE
STRONA: kupno
WOLUMEN: 5 sztuk
CENA: 1202

TRANSAKCJE
-

po zleceniu

KUPNO	KURS	SPRZEDAŻ
	1210	5
	1209	21
	1208	10
	1207	8
	1206	12
	1205	10
	1204	6
	1203	30
30	1202	
15	1201	
18	1200	
6	1199	
2	1198	
10	1197	
36	1196	
25	1195	

Zlecenie LIMIT

przed zleceniem

KUPNO	KURS	SPRZEDAŻ
	1210	5
	1209	21
	1208	10
	1207	8
	1206	12
	1205	10
	1204	6
	1203	30
30	1202	
15	1201	
18	1200	
6	1199	
2	1198	
10	1197	
36	1196	
25	1195	

ZLECENIE
STRONA: kupno
WOLUMEN: 40 sztuk
CENA: 1203

TRANSAKCJE
30 sztuk po 1203

po zleceniu

KUPNO	KURS	SPRZEDAŻ
	1210	5
	1209	21
	1208	10
	1207	8
	1206	12
	1205	10
	1204	6
10	1203	
30	1202	
15	1201	
18	1200	
6	1199	
2	1198	
10	1197	
36	1196	
25	1195	

Zlecenie LIMIT

przed zleceniem

KUPNO	KURS	SPRZEDAŻ
	1210	5
	1209	21
	1208	10
	1207	8
	1206	12
	1205	10
	1204	6
10	1203	
30	1202	
15	1201	
18	1200	
6	1199	
2	1198	
10	1197	
36	1196	
25	1195	

ZLECENIE
STRONA: sprzedaż
WOLUMEN: 15 sztuk
CENA: 1200

TRANSAKCJE
10 sztuk po 1203
5 sztuk po 1202

po zleceniu

KUPNO	KURS	SPRZEDAŻ
	1210	5
	1209	21
	1208	10
	1207	8
	1206	12
	1205	10
	1204	6
	1203	
25	1202	
15	1201	
18	1200	
6	1199	
2	1198	
10	1197	
36	1196	
25	1195	

Statystyka za 2023 r.

Liczba operacji (nowe zlecenie, modyfikacja zlecenia, anulowanie zlecenia)

3 214 178 383

Liczba transakcji:

41 463 607

Kurs akcji = kurs ostatniej transakcji

Najczęstsze błędy popęłniane przez inwestorów

Nierealne oczekiwania

Expectation

VS

Reality

Brak planu

Zbyt długie utrzymywanie stratnych pozycji

Zbyt krótkie utrzymywanie zyskowych pozycji

Brak zarządzania ryzykiem / brak dywersyfikacji

O ile musi wzrosnąć kurs abyśmy „wyszli na 0”?

Strata	Odrabianie strat
-10%	11%
-20%	25%
-30%	43%
-40%	67%
-50%	100%
-60%	150%
-70%	233%
-80%	400%
-90%	900%

Strategia/plan

Strategia

„Jeżeli nie wiesz dokąd zmierzasz,
prawdopodobnie tam nie trafisz”

Strategia

- Jaki jest mój cel inwestowania na giełdzie?
- Ile czasu jestem w stanie poświęcać na analizę rynku?
- Ile środków chcę przeznaczyć na inwestycje?
- Czy chcę inwestować krótkoterminowo czy długoterminowo?
- Czy chcę inwestować pasywnie (wybierając instrumenty, które podążają za indeksami giełdowymi, czyli „za rynkiem”) czy aktywnie, chcąc pobić zachowanie rynku?
- Jaką stopę zwrotu chcę osiągnąć?
- Jakie akceptuję ryzyko?

Strategia

- Odpowiednie instrumenty
- Rachunek inwestycyjny
- Rachunek demonstracyjny
- Nauka
- Rzeczywiste transakcje

Dziękuję za uwagę!

REVAS

BRANŻOWE SYMULACJE BIZNESOWE

**NARODOWY
BANK POLSKI**

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej

FUNDACJA
przedsiębiorczości
REVAS